

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia 16 grudnia 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Gostynin z Leona Rewekanta na Karola Mikulskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Burmistrzowi Miasta Gostynina.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 - 1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miasta Gostynina nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Leona Rewekanta. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Leona Rewekanta wypełnia normę art. 1 ustawy.

Leon Rewekant urodził się 19 lutego 1902r. w Lipnie. Pierwszą pracę zawodową jako nauczyciel rozpoczął w gminie Szczutowo w powiecie rypińskim, następnie przeniósł się z rodziną do Soczewki w powiecie gostynińskim. W 1933r. był nauczycielem Szkoły Powszechnej w Sokołowie. W czasie okupacji pracował w betoniarni i kaflarni, prowadząc w wolnym czasie tajne nauczanie w swoim mieszkaniu. Po zakończeniu II wojny światowej podjął się organizacji oświaty na terenie miasta Gostynina, wkrótce po 18 stycznia 1945r. rozpoczął wraz z wracającymi do miasta innymi nauczycielami prace porządkowe w budynku Szkoły Podstawowej nr 1. Od 1950r. przez 19 lat pełnił funkcję kierownika tej szkoły. Leon Rewekant, trzy dni po opuszczeniu miasta przez Niemców, wszedł w skład powołanej przez polskie władze dziewięcioosobowej Tymczasowej Rady Narodowej. Stał się współorganizatorem Miejskiej i Powiatowej Rady Narodowej, a następnie ich długoletnim członkiem. Był także aktywnym działaczem organizacji politycznych, do wybuchu II wojny światowej przynależał do PPS-Lewica.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy Leona Rewekanta na ulicę Karola Mikulskiego.

Karol Mikulski, ur. 13 czerwca 1901r. w Kijowie, polski lekarz psychiatra, od 1 listopada 1934 r. wicedyrektor i ordynator Szpitala dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w Gostyninie. Był zwolennikiem psychiatrii zreformowanej, kładącej nacisk na humanitarne traktowanie i terapię zajęciową. W czasie II wojny światowej, po wkroczeniu wojsk sowieckich do Sokółki Podlaskiej, gdzie przybył po mobilizacji w sierpniu 1939r., dostał się do niewoli. Uciekł z transportu wiozącego polskich oficerów do obozu jenieckiego w Kozielsku. Do Gostynina przybył w połowie października 1939r. i podjął na nowo swoje obowiązki jako ordynator szpitala psychiatrycznego. W tym czasie obszar Gostynina został włączony, jako część Kraju Warty, bezpośrednio do Rzeszy. Rozpoczęła się akcja „umacniania niemczyzny”, w ramach której okupanci niemieccy przystąpili do masowych mordów lokalnej inteligencji i „opróżniania” szpitali psychiatrycznych. Pierwsze wywózki chorych psychicznie tzw. pacjentów gminnych (za których płaciły gminy) rozpoczęły się

w styczniu 1940r. pod pretekstem transportu do innych zakładów leczniczych. 17 marca 1940 r. do Gostynina przyjechała niemiecka komisja, która zażądała od Mikulskiego sporządzenia, w ciągu 24 godzin, pod sankcją aresztowania, listy chorych „nierokujących wyzdrowienia” w celu ich eksterminacji. Mikulski żądanej listy nie sporządził; 18 marca 1940 r. popełnił samobójstwo.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na beczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera

